

Richtlijn – Governance Rules

Inleiding

Belangrijk onderdeel van een datasamenwerking is dat er ‘spelregels’ zijn opgesteld waaraan een data-analyse moet voldoen. Om herleidbaarheid van persoonsgegevens te voorkomen, worden daarom governance rules opgesteld en vastgelegd in het Data Protection Impact Assessment (DPIA)¹. Gerda maakt hiervoor gebruik van het Linksight platform².

Voor een effectieve samenwerking binnen een data samenwerkingsverband is het essentieel dat deelnemende organisaties binnen een datasamenwerking³ twee rollen toekennen: data scientist en data steward. Daarnaast zijn er de **inzichtvragers**, dit is degene die een specifiek vraagstuk heeft en op basis van data een antwoord of inzicht wil verkrijgen. Dit kunnen beleidsmakers, onderzoekers of zorgprofessionals zijn die data-analyses nodig hebben ter ondersteuning van besluitvorming of strategische keuzes.

Per datasamenwerking kunnen de data stewards onderling bepalen welke voorwaarden (spelregels = governance rules) zij stellen aan de data-analyses. Alle data stewards van de organisaties betrokken bij deze datasamenwerking, moeten de voorgestelde regels accepteren, voordat een (nieuwe) datasamenwerking actief wordt. Er kunnen geen analyses worden uitgevoerd als er geen regelset actief is. Zolang er geen unaniem besluit is over de nieuwe regelset, blijven analyses uitgevoerd worden volgens de oude regelset.

Beheer en verantwoordelijkheden⁴

De *data steward*⁵ is de persoon die samen met de andere data stewards de governance rules opstelt waarbij zij rekening houden met wat er mag en kan (wet- en regelgeving). Daarnaast is de data steward ook de persoon die controleert (via de auditlog) of de opgestelde regels gehandhaafd worden en kan, na overleg, een voorstel doen tot aanpassing van de “governance rules” en/of bewaken of voorstellen voor aanpassing voldoen aan wetgeving en interne regels. Ten slotte controleert de data steward periodiek de integriteit van de analyses.

Activiteiten op het Linksight platform – governance & audit interface:

- Aanmaken van een nieuwe datasamenwerking
- Invoeren van de governance rules
- Besluiten over nieuw voorgestelde governance rules
- Koppelen van beschikbare dataset aan datasamenwerking
- Bepalen wie toegang heeft tot de analyse-interface (eigen data scientists)
- Optioneel: nieuwe organisaties uitnodigen

¹ Een uitgebreidere uitleg bevindt zich in de [Whitepaper inrichting Governance](#).

² Zie [de interactieve pagina van Linksight](#) voor een demo over governance regels.

³ Een datasamenwerking (oude term: compute group) is een groep waarin partijen gezamenlijk analyses kunnen doen, organisatieoverstijgend, specifiek binnen een thema voor vraaganalyses.

⁴ zie [bijlage voor een RACI overzicht](#)

⁵ zie [bijlage voor de rolbeschrijving data steward](#)

De *data scientist* is de persoon die inzichten uit data haalt, binnen de door de data steward opgestelde governance rules. Als een analyse niet past binnen de governance rules wordt deze door het Linksight platform gedetecteerd en wordt de analyse niet uitgevoerd. De data scientist kan de geldende governance rules raadplegen in de analyse interface.

Opstellen & Accorderen – stappenplan

Governance rules⁶ (basis spelregels) die nagenoeg standaard gebruikt worden in datasamenwerkingen met beschrijvende statistiek zijn:

- Regelset vervaldatum: Standaard wordt dit ingesteld op 12 maanden.
- Grootte anonimiteitsset: $n=10$. Deze n is standaard om herleidbaarheid te voorkomen (standaard binnen CBS⁷). Dit ligt feitelijk ook deels aan de karakteristieken van de doelgroep die je analyseert, bij een specifieke doelgroep kan de n hoger liggen.
- Toegestane analyse: Beschrijvend. Eventueel kan dit veld leeg gelaten worden. Het is afhankelijk van de analysetechniek die benodigd is voor het vraagstuk en van de vaardigheden van de data scientist die de analyse gaat doen.

Afhankelijk van de context van de vraagarticulatie en afhankelijk van de beschikbare data kunnen er andere regels worden toegevoegd of regels weggelaten. Ontwikkelingen in de nabije toekomst zullen nieuwe standaard governance rules vragen, bijvoorbeeld:

- Organisaties (zoals zorgverzekeraar) verstrekken wel data maar zullen niet analyseren.
- In Gerda x KIK-V is sprake van een handmatige output controle: de analyse wordt door de data scientist handmatig vrijgegeven na het verkrijgen van het resultaat.

Het opstellen en accorderen van governance rules volgt het volgende proces:

1. Data stewards in de datasamenwerking stemmen onderling af welke governance rules van toepassing zijn in deze data samenwerking. Dit kunnen governance rules op diverse gebieden zijn en hoeven niet allemaal technisch van aard te zijn.
2. Lead data steward (op dit vraagstuk) stelt in de governance interface de juiste data-governance rules in die technisch wordt afgedwongen.
3. De datasamenwerking (overige data stewards) stemmen op de voorgestelde governance rules. De stemming wordt per partij vastgelegd in het auditlog.
4. Wanneer alle data stewards hebben ingestemd met de data-governance rules, wordt de nieuwe set aan regels actief, dit moment wordt ook vastgelegd in de auditlog.
5. Hierna kunnen de data scientists analyseren en bewaken de data stewards periodiek de auditlog.

⁶ Zie [de uitleg op Linksight over alle governance rules](#)

⁷ Zie [voor meer informatie de microdata omgeving van CBS](#)

Conclusie en toekomst

- Alle data stewards moeten de voorgestelde governance rules accepteren, middels een stemming.
- Er zijn een aantal basisregels standaard en, waar zo nodig, andere governance rules aan toegevoegd kunnen worden.
- Het auditlog laat zien wanneer governance rules overschreden worden, analyse wordt niet uitgevoerd. De datasamenwerking kan inzien wanneer dit vaak gebeurt en actie hierop ondernemen (governance rules of analyse zo nodig aanpassen)
- Bij een nieuwe usecase, moeten de governance rules kritisch geëvalueerd worden (aanpassen van de DPIA), aangezien de context van de vraagarticulatie/data invloed kan hebben op welke regels er ingesteld moeten worden.

GERDA
GEÏNTEGREERDE REGIONALE
DATA-INFRASTRUCTUUR ACHTERHOEK

⁸ Geschreven door Astrid van Haastert – juli 2025